

ΤΟ ΥΠ' ΑΡΙΘΜΟΝ ΡΘ' ΚΑΤΑΛΟΙΠΟΝ

Τὸ ὑπ' ἀριθμὸν ΡΘ' κατάλοιπον ἀποτελεῖται ἐκ φύλλων 8 σχήματος τετάρτου, ἐκ τῶν ὁποίων τὰ ἑπτὰ πρῶτα ἔχουσι γραφῆ.

Τὸ κατάλοιπον τοῦτο φέρει ἐπιγραφὴν·

«Διονυσίου κῶδ. 175 φ. 1α
(ἀλέφαλος γεωγραφικὴ ὑποτύπωσις),
ἢ μᾶλλον ἀνεπίγραφος»

καὶ ἐν τέλει τὰ ἀκόλουθα·

«*Ἐν τῇ τοῦ Διονυσίου*

18 Αὐγούστου 1895

Σ. Λάμπρος

Τὰ τρία γεωγραφικὰ φύλλα, οἷς ἔπεται καὶ τέταρτον ἄγραφον, δὲν φαίνεται ἀνήκοντα τῷ κώδικι, εἰ καὶ οὗτος βομβύκινος, ὁ βομβύκινος χάρτης τῶν γ' πρώτων φύλλων φαίνεται διάφορος. Οὐδὲν σημεῖον ἐπὶ τῶν τριῶν φύλλων τετραδίου ἢ ἄλλης ἀριθμήσεως πρὸς ὀδηγίαν. Ἐν τῷ δεξιῷ ἄκρῳ τοῦ 2α φύλλου μικρὸν κενὸν τετράγωνον, τῆς γραφῆς ἀρχομένης ὀλίγον ἐνδοτέρῳ ἐν τοῖς 3 πρώτοις στίχοις, διὰ ἄγνωστον λόγον».

Ἐκ τῶν ἀνωτέρω γίνεται δῆλον ὅτι τὸ ὑπὸ τοῦ Λάμπρου ἀντιγραφὲν κείμενον περιείχετο εἰς τρία φύλλα μὴ ἀνήκοντα εἰς τὸν κώδικα ὑπ' ἀριθμὸν 175 τῆς μονῆς Διονυσίου τοῦ ἁγίου Ὁρους.

Ἄξιοι ἐπίσης ἀναγραφῆς εἶνε δύο σημειώσεις γεγραμμέναι ὑπὸ τοῦ Λάμπρου δι' ἐρυθρᾶς μελάνης ἐν τῷ περιθωρίῳ τοῦ φύλλου 1α καὶ 2α.

Ἴδου ἡ πρώτη·

«Τὰ ἐν ἀγκύλαις σημειούμενα ἀρχικὰ ὑπέρχουσι ἐν τῷ κώδικι ἀλλ' ἀφανῆ, μᾶλλον δὲ διακρίνονται καλύτερ οὐχ ἥττον ἀμυδρότατα· τὰ λοιπὰ ἀρχικὰ τὰ ἐρυθρὰ, ἀλλὰ μὴ ἐν ἀγκύλαις, ἀντιγράφονται».

καὶ ἡ δευτέρα

«Ἐν τῇ ὡς χωρίσμα διὰ τοῦ νῦν ἀμυδρότατου ἐρυθροῦ κοσμηματίου»¹.

Τὸ ὅλον ἀντίγραφον ἀρχεται διὰ τῶν λέξεων·

«Τῆς γε μὴν καθ' ἡμᾶς οἰκουμένης ἐν ἠπείροις διηρημένης

1. Παρατίθεται ἀπομίμησις τοῦ σημείου τούτου.

τρισι καὶ ὑπὸ τῶν ἀρχαιοτέρων κατὰ μέρος ὡς οἶόν τε ἱστορηθείσης»

καὶ τελευτᾷ διὰ τῶν ἐξῆς:

«ὁ ιβ' καὶ τελευταῖος πίναξ περιέχει τὴν ταπροβάνην νῆσον.

(μετὰ κειῶν ὀλίγων στίχων ἀγραφῶν)

Οἱ πάντες τῆς οἰκουμένης πίνακες κατ' ἡῶραι ἡδ' πόλεις ἐπίσημοι τν'.

Ἐκ τῆς μετὰ προσοχῆς ἀναγνώσεως τοῦ ἀντιγραφέντος κειμένου γίνεται δῆλον ὅτι πρόκειται περὶ κειμένου γεωγραφικοῦ περιεχομένου, ἐν τῷ ὁποίῳ ἀναφέρονται ἰδίαι πίνακες. Τοιοῦτοι ὅμως πίνακες ἀναφέρονται ἰδίαι εἰς τὴν «γεωγραφικὴν ὑφήγησιν» τοῦ Κλαυδίου Πτολεμαίου.

Συγκρίνοντες τὸ ἡμέτερον κείμενον πρὸς τὸ τύποις ἐκδοθὲν κείμενον τῆς γεωγραφικῆς ὑφήγησεως τοῦ Πτολεμαίου παρατηροῦμεν ὅτι πράγματι τὸ ἡμέτερον κείμενον οὐδὲν ἄλλο εἶνε ἢ ἀπόσπασμα ἐκ τῆς γεωγραφικῆς ὑφήγησεως τοῦ Πτολεμαίου. Τὸ ἡμέτερον κείμενον ἀποτελεῖται ἐκ δύο τεμαχίων, τοῦ πρώτου καταλαμβάνοντος φύλλα 1α—2α καὶ τοῦ δευτέρου καταλαμβάνοντος τὰ φύλλα 3α—7β. Τὸ πρῶτον τεμάχιον φθάνει μέχρι τοῦ «ἡ' ἢ κύβρος, θ' ἢ κρήνη, ι' ἢ κύπρος» μέχρι δηλαδὴ τοῦ μέρους ἐνθα ὑπάρχει τὸ σημεῖδον, περὶ οὗ, ὡς ἀνωτέρω εἶπομεν, σημειοὶ ὁ Λάμπρος ἐν τῷ περιθωρίῳ. «Ἐν τῇ ᾧα χώρισμα διὰ τοῦ νῦν ἀμυδροτάτου ἐρυθροῦ κοσμηματίου», τὸ δὲ δεύτερον ἀρχεται διὰ τοῦ «Εἰσὶ δὲ αἱ γνωσθεῖσαι ἐπαρχίαι τῆς γῆς ἧτοι σατραπῖαι αὗται εὐρώπης μὲν πίνακες δέκα ἡῶραι ἡδ' πόλεις ρη' πρῶτος πίναξ περιέχει τὰς βρεττανικὰς νήσους τὴν τε ἰσοβερνίαν καὶ ἀλουίωνα» καὶ τελευτᾷ διὰ τοῦ «ὁ ιβ' καὶ τελευταῖος πίναξ περιέχει τὴν ταπροβάνην νῆσον.... Οἱ πάντες τῆς οἰκουμένης πίνακες κατ' ἡῶραι ἡδ' πόλεις ἐπίσημοι τν'».

Κατὰ ταῦτα τὸ μὲν πρῶτον μέρος ἀντιστοιχεῖ πρὸς τὸ βιβλ. VII κεφ. ε § 1 στιχ. 20—§ 11 στιχ. 12, τὸ δὲ δεύτερον πρὸς τὸ βιβλίον VIII κεφάλ. γ'—κεφάλ. κη' ¹. Καὶ τὸ μὲν πρῶτον μέρος συγκρινόμενον πρὸς τὸ τύποις ἐκδοθὲν δεικνύει μικρὰς καὶ ἐλαχίστας διαφορὰς, τὸ δὲ δεύτερον μέρος πλείστας παραλείψεις ἄνευ οὐδεμιᾶς προσθήκης. Οὕτως ἐχόντων τῶν πραγμάτων περιττὴ καθίσταται ἡ ἢ ἔκδοσις τοῦ καταλοιποῦ τούτου.

Κ. Ι. Δ.

¹ Περὶ ἔκδοσιν Καρόλου Nobbe ἐν Λειψίᾳ 1813 σ. 176—179 καὶ σ. 196—251.